

บทที่ 1

บทนำ

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ในยุคข้อมูลข่าวสาร คงปฏิเสธไม่ได้ว่าคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตได้เข้ามามีบทบาทต่อชีวิตประจำวันของผู้คนในสังคมมากมายหลายด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งบทบาทในแง่ของการสื่อสาร ไม่ว่าจะเป็นการทำหน้าที่เป็นสื่อกลางในการสื่อสารระหว่างบุคคล (Person-to-Person Communication Medium) เช่น การใช้จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (E-mail) และการสนทนาออนไลน์ (Chat) ดังที่ มาร์คและปีเตอร์ (Marc and Peter, 1999, p. 3) ได้เขียนไว้ในหนังสือ Communities in Cyberspace ว่า

แทนที่มนุษย์จะพูดคุยกับคอมพิวเตอร์ เครือข่ายคอมพิวเตอร์กลับถูกนำมาใช้ในการติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคลในไซเบอร์สเปซ (Cyberspace) การปฏิสัมพันธ์ การติดต่อสื่อสาร ตลอดจนความเสมอภาคเท่าเทียมกัน จะมีความแตกต่างมากกว่าการติดต่อสื่อสารในรูปแบบเผชิญหน้า (Face-to-Face) ซึ่งการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวนี้ ก่อให้เกิดพื้นที่สาธารณะในการพูดคุย แลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างกลุ่มบุคคลได้อย่างสะดวกสบาย ถึงแม้ว่าจะอยู่ในพื้นที่ห่างไกลกันก็ตาม การใช้จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (E-mail) ตลอดจนการสนทนาในรูปแบบออนไลน์ (Chat) ส่งผลให้ผู้คนมีโอกาสร่วมตัวกันเป็นกลุ่มได้อย่างหลากหลาย มีการอภิปราย เสวนา ถึงหัวข้อใดหัวข้อหนึ่งได้อย่างกว้างขวาง นอกจากนี้ยังสามารถเล่นเกม สร้างความบันเทิง หรือแม้กระทั่งการใช้ในงานเก็บรวบรวมข้อมูลที่สลับซับซ้อน ดังนั้นเครือข่ายคอมพิวเตอร์จึงไม่ได้ทำหน้าที่เป็นเพียงสื่อที่ใช้ในการสื่อสารเท่านั้น แต่ยังทำหน้าที่เป็นสื่อของกลุ่มซึ่งสนับสนุนการติดต่อสื่อสารระหว่างกลุ่มบุคคลด้วย

จากข้อความข้างต้นจะเห็นได้ว่า นอกจากคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตจะทำหน้าที่เป็นสื่อกลางในการสื่อสารระหว่างบุคคลแล้ว ยังทำหน้าที่สนับสนุนการต่อรองระหว่างกลุ่ม (Group Negotiation) การสร้างเวทีในการถกเถียง แสดงความคิดเห็น (Discussion Forums) และอีกบทบาทหนึ่งที่สำคัญของคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตก็คือ การทำหน้าที่เป็นสื่อกลางในการสื่อสารมวลชน (Mass Communication Medium) อย่างไรก็ตามหน้าที่ดังกล่าวนี้จะมีความคล้ายคลึงกับสื่อดั้งเดิมอย่างวิทยุ-โทรทัศน์ และหนังสือพิมพ์ หากแต่คุณลักษณะประการสำคัญที่เพิ่มขึ้นมากก็คือ ความสามารถในการกระจายข้อมูลข่าวสารไปยังผู้คนทั่วทุกมุมโลกได้อย่างรวดเร็ว

โดยปราศจากข้อจำกัดทั้งในเรื่องของเวลาและสถานที่ จากหน้าที่ดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า คอมพิวเตอร์มีศักยภาพในการสื่อสารที่มีสื่อเป็นศูนย์กลางในหลากหลายรูปแบบ และคุณลักษณะดังกล่าวนี้เองที่ทำให้คอมพิวเตอร์แตกต่างไปจากสื่อใหม่ (New Media) ชนิดอื่น ๆ จึงอาจกล่าวได้ว่าคอมพิวเตอร์เป็นเทคโนโลยีการสื่อสารที่มีเอกลักษณ์พิเศษชนิดแรกที่สามารถแสดงศักยภาพในแง่วิธีการสื่อสารที่เทคโนโลยีเก่าทำได้ทั้งหมด (กิตติ กันภัย, 2543, น. 103)

ด้วยคุณูปการด้านการสื่อสารผ่านสื่อกลางคอมพิวเตอร์ดังที่ได้กล่าวไปข้างต้น ส่งผลให้มนุษย์เราได้สัมผัสกับชุมชนรูปแบบใหม่ ซึ่ง ลิกคลิเดอร์ และ ไทเลอร์ (Licklider and Tyler, 1968 อ้างถึงใน กิตติ กันภัย, 2543, น. 119) ได้เสนอธรรมชาติของชุมชนดังกล่าวว่า เป็นชุมชนที่มีคอมพิวเตอร์เป็นสื่อกลาง (Computer-Mediated Community) ประกอบด้วยสมาชิกซึ่งอยู่ต่างที่ (Geographically Separated Member) บางครั้งสมาชิกเหล่านี้รวมตัวกันเป็นกลุ่มเล็ก ๆ และบางครั้งก็เล่นบทบาทแบบฉายเดี่ยว ชุมชนที่ว่านี้ไม่ได้มีลักษณะร่วมด้านมณฑลที่ตั้ง (Common Location) แต่มีลักษณะของความสนใจร่วม (Common Interest) ผู้ที่บุคคลจะปฏิสัมพันธ์ด้วยในขณะที่กำลังออนไลน์ (Online) คือบุคคลที่มีคุณสมบัติสำคัญ กล่าวคือ มีความสนใจและเป้าหมายที่ตรงกัน (Commonality of Interests and Goals) ความหมายของชุมชนรูปแบบใหม่ตามทฤษฎีของลิกคลิเดอร์และไทเลอร์ข้างต้น มีความสอดคล้องกับคำว่า “ชุมชนออนไลน์” หรือ “ชุมชนเสมือน” (Online Community/Virtual Community) ซึ่งเป็นชุมชนที่มีอยู่จริงบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ชุมชนที่ว่านี้จะมีพื้นที่สาธารณะ (Public Sphere) ทำหน้าที่ในการเป็นเวทีแลกเปลี่ยนทางความคิด เป็นสถานที่สำหรับพบปะ พูดคุย ตลอดจนแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ความคิดเห็นและทัศนคติ ซึ่งไม่ว่าใครก็สามารถเข้าถึงและมีส่วนร่วมในกระบวนการสื่อสารของชุมชนแห่งนี้ได้

เมื่อกล่าวถึงชุมชนออนไลน์ซึ่งได้รับความนิยมในประเทศไทย หลายคนต้องคิดถึงเว็บไซต์พันทิปดอทคอม (PANTIP.COM) หรือ “พันทิปดอทคอม สดุดีเว็บบอร์ดไทย เพื่อสังคมออนไลน์คุณภาพ” ชุมชนออนไลน์แห่งนี้ออกตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 7 ตุลาคม 2539 ในปัจจุบัน PANTIP.COM เปิดพื้นที่ให้บริการแก่สมาชิกทั้งหมด 8 ส่วน (ข้อมูล ณ วันที่ 15 มิถุนายน 2548) ประกอบด้วย TEXTXCHANGE เว็บบอร์ดถาม-ตอบเรื่องราวเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์, LIVE CHAT ห้องสนทนาออนไลน์, PANTIP MARKET ตลาดซื้อ-ขายสินค้าออนไลน์, PANTOWN ฟรีเว็บไซต์แบบสำเร็จรูป, BLOGGANG ฟรีเว็บบล็อก, GAME ROOM เล่นเกมออนไลน์, E-CARD ฟรีอิเล็กทรอนิกส์การ์ด และส่วนสุดท้ายที่กล่าวได้ว่าได้รับความนิยมจากสมาชิกพันทิปมากที่สุดก็คือ Café หรือสภากาแฟออนไลน์ เวทีสาธารณะในการเสวนา โดยมีเว็บบอร์ด (Web Board) เป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น สำหรับจำนวนของผู้ที่เข้ามาสมัครเป็นสมาชิกในส่วนของเว็บบอร์ดนั้นยังไม่มีตัวเลขที่แน่ชัด แต่ต่อสัปดาห์จะมีคนเข้ามาสมัครเป็นสมาชิกกว่า 400 คน และมีผู้เข้าเยี่ยมชมเว็บไซต์

เฉลี่ย 90,000 คนต่อวัน แบ่งเป็นส่วนของการซื้อ-ขายสินค้าประมาณ 14,000 คน ที่เหลือจะเป็นส่วนของการพูดคุยแบบออนไลน์และเว็บบอร์ด โดยจำนวนผู้ใช้บริการอยู่ที่ประมาณ 60,000 คนต่อวัน ("วันจักร ผดุงรัตน์ เบื้องหลังสุดยอดเว็บบอร์ดไทย," ออนไลน์, 2547)

เว็บบอร์ดคาเฟ่ หรือสภากาแฟออนไลน์ใน PANTIP.COM เป็นแหล่งรวบรวมประเด็นอภิปรายต่าง ๆ ทางสังคมตามแต่ที่สมาชิกจะนำมาโพสต์ (Post) ไว้ ด้วยคุณลักษณะของเว็บบอร์ดที่เปรียบเสมือนเวทีสาธารณะ จึงเปิดโอกาสให้ทุกคนในสังคมได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นในเรื่องที่ตนสนใจได้อย่างเสรี โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มบุคคลซึ่งมีความสนใจในเรื่องเดียวกัน ซึ่งคำว่า "โต๊ะ" จะถูกนำมาใช้ในการแบ่งกลุ่มผู้ใช้งานตามลักษณะความสนใจ ยกตัวอย่างเช่น โต๊ะเฉลิมไทย จะเป็นเว็บบอร์ดที่รวบรวมประเด็นอภิปรายเกี่ยวกับแวดวงบันเทิง ไม่ว่าจะเป็นวิทยุ-โทรทัศน์ ดนตรี ภาพยนตร์ ดารา นักร้อง การ์ตูน โฆษณา ฯลฯ ในขณะที่เนื้อหาซึ่งถูกนำมาอภิปรายในโต๊ะราชดำเนิน ก็จะเป็นเรื่องของการเมือง เศรษฐกิจ สังคม กฎหมายและต่างประเทศ เป็นต้น การสื่อสารในเว็บบอร์ดคาเฟ่จะมีลักษณะของการโพสต์ (Post) หรือตั้งกระทู้ในประเด็นใดประเด็นหนึ่งขึ้นมา และผู้ที่สนใจในประเด็นดังกล่าวก็สามารถคลิก (Click) เข้าไปอ่านรายละเอียดของกระทู้ รวมทั้งแสดงความคิดเห็นด้วยการโพสต์ข้อความตอบกลับในกระทู้ดั่งนั้น ๆ ได้ ขณะเดียวกันผู้ตอบกระทู้ก็ยังสามารถเปลี่ยนบทบาทมาเป็นผู้ตั้งกระทู้ใหม่ได้เช่นเดียวกันในกรณีที่ต้องการทราบความคิดเห็นของบุคคลอื่น นอกจากนี้ผู้ใช้งานเว็บบอร์ดยังสามารถกดโหวต (Vote) ให้คะแนนกับกระทู้ดั่งที่น่าสนใจและชื่นชอบเป็นพิเศษ เมื่อกระทู้ดั่งใดมีคะแนนโหวตมากที่สุด 3 อันดับแรก กระทู้ดั่งนั้น ๆ ก็จะกลายเป็น "กระทู้แนะนำโดยสมาชิก" และถูกจัดวางไว้ในตำแหน่งบนสุดของกระทู้ดั่งทั้งหมดในหน้าแรกของเว็บบอร์ดแต่ละโต๊ะ

เมื่อพิจารณารูปแบบกระบวนการสื่อสารบนอินเทอร์เน็ตตามที่มอร์ริส ("The Internet as Mass Medium," online, 1996) ได้เสนอไว้ เว็บบอร์ดคาเฟ่จัดอยู่ในรูปแบบของการสื่อสารระหว่างกลุ่มบุคคลแบบไม่พร้อมเพรียงกัน (Many-to-Many Asynchronous) กล่าวคือ เป็นการสื่อสารจากผู้ส่งสารหลายคนไปสู่ผู้รับสารหลายคนโดยไม่จำเป็นต้องออนไลน์ (Online) ในช่วงเวลาเดียวกัน นอกจากนี้การสื่อสารผ่านเว็บบอร์ดยังเป็นการสื่อสารแบบไม่เห็นหน้าค่าตา ไม่รู้ว่าใครเป็นใคร ไม่รู้ชื่อเสียงเรียงนาม (Anonymous) เพราะมักจะมีการใช้นามแฝงแทนชื่อที่แท้จริง ซึ่งการไม่เปิดเผยตัวตนที่แท้จริง รวมทั้งการได้รับโอกาสในการสื่อสารอย่างเสรี ส่งผลให้ผู้ใช้งานเว็บบอร์ดมีความกล้าแสดงออกทางความคิดมากกว่าสื่อใด ๆ ที่เคยมีมา

การเกิดขึ้นของสื่อใหม่อย่างคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต รวมทั้งเทคโนโลยีการสื่อสารอันทันสมัย ส่งผลให้การผลิต การแพร่กระจาย ตลอดจนการบริโภคข่าวสารต่าง ๆ เกิดการเปลี่ยนแปลง ดังนั้นรูปแบบของการกำหนดวาระสารของสื่อ (Agenda-Setting) ก็อาจเกิดความเปลี่ยนแปลงได้

เช่นกัน หรือทฤษฎีเก่าแก่ที่เกี่ยวข้องกับสื่ออย่างทฤษฎีการกำหนดวาระสาร ก็ยังสามารถนำมาใช้อธิบายปรากฏการณ์ของสื่อใหม่ ด้วยเหตุที่ว่าสื่อใหม่มีข่าวสารที่เต็มไปด้วยปริมาณและความหลากหลายในรูปแบบออนไลน์ (Chaffee & Metzger, 2001, pp. 365-379)

เป็นที่ยอมรับกันมานานว่าสื่อกระแสหลัก (Mainstream Media) เช่น วิทยุ-โทรทัศน์ และหนังสือพิมพ์มีบทบาทอย่างยิ่งในการกำหนดวาระสาร ข่าวสารใดที่ถูกส่งผ่านถึงประชาชนนั้นหมายความว่าข่าวสารนั้นเป็นข่าวที่สื่อมวลชนให้ความสำคัญและให้ความสนใจเป็นพิเศษ เนื่องจากในปัจจุบันข้อมูลข่าวสารที่เกิดขึ้นในแต่ละวันมีปริมาณมากมายมหาศาล สื่อมวลชนจึงจำเป็นต้องทำหน้าที่จัดวาระข่าวสารตามลำดับความสำคัญและนำเสนอต่อไปยังประชาชน เพื่อให้ประชาชนจะได้พูดถึง อภิปราย และให้ความสนใจต่อประเด็นที่สื่อ "เลือกมานำเสนอ" ซึ่งลักษณะดังกล่าว ก่อให้เกิดอิทธิพลทางอ้อมต่อประชาชน ดังที่เบอร์นาร์ด (Bernard, 1963, quoted in Dearing and Rogers, 1996, p. 1) ได้กล่าวไว้ว่า แม้สื่อจะไม่ประสบความสำเร็จมากนักในการบอกให้ประชาชนคิดอะไร (What to think) แต่สื่อมักประสบความสำเร็จเสมอในการบอกกับประชาชนว่าควรคิดเกี่ยวกับอะไร (What to think about)

การกำหนดวาระสารในอดีตที่ผ่านมา มักจะตกอยู่ในอำนาจของสื่อมวลชนกระแสหลัก ไม่ว่าจะเป็นโทรทัศน์ วิทยุ หรือหนังสือพิมพ์ แต่ในปัจจุบันกลับพบว่าข่าวสารบางประเด็น ได้รับการกำหนดวาระสารมาจากกระทู้ในเว็บบอร์ดหรือกระดานเสวนาบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ซึ่งบ่อยครั้งการกำหนดวาระสารดังกล่าว ได้กลายเป็นประเด็นที่สร้างความสนใจให้กับสื่อมวลชนกระแสหลัก และได้นำไปขยายความต่อ จนกลายเป็นประเด็นที่สังคมต้องจับตามองในที่สุด

ผู้ที่กำหนดวาระสารในสื่อกระแสหลักนั้นมักจะเป็นบุคลากรด้านสื่อสารมวลชน เช่น บรรณาธิการข่าวและนักข่าว แต่ในปัจจุบันการเกิดขึ้นของอินเทอร์เน็ตและเว็บบอร์ด รวมทั้งเสรีภาพในการใช้สื่อประเภทดังกล่าว ส่งผลให้การกำหนดวาระสารนั้นตกอยู่ในมือของทุกฝ่าย เมื่อทุกคนมีสิทธิเท่าเทียมกันในการเข้าถึงและใช้งานเว็บบอร์ด ดังนั้นการกำหนดวาระสารจึงสามารถกระทำโดยบุคคลใดก็ได้ เพียงมีคอมพิวเตอร์ที่สามารถเชื่อมต่อเข้ากับเครือข่ายอินเทอร์เน็ตและมีชื่อเป็นสมาชิกในเว็บบอร์ดเท่านั้น

มีงานวิจัยเป็นจำนวนมากซึ่งมีหลักฐานสนับสนุนในเรื่องเกี่ยวกับการกำหนดวาระสารในสื่อมวลชนรูปแบบดั้งเดิม แต่ก็มีคำถามเกิดขึ้นว่าทฤษฎีการกำหนดวาระสารนั้นสามารถนำมาใช้อธิบายกับอินเทอร์เน็ตได้หรือไม่ เนื่องจากผู้รับสารของเว็บไซต์จำพวกข่าวสารนั้น มีการแบ่งแยกออกเป็นสวน ๆ มากจนไม่น่าที่จะเกิดการกำหนดวาระสารขึ้นได้ แต่ก็มีความเป็นไปได้ว่าในบางเว็บไซต์นั้นมีความน่าสนใจมากเพียงพอที่จะทำให้เกิดผลลัพธ์ของการกำหนดวาระสารเกิดขึ้นได้ ซึ่ง

แท้จริงแล้วผลกระทบของการกำหนดวาระสารนั้นสามารถเกิดขึ้นได้ เมื่อการจัดลำดับความสำคัญ (Priorities) ขั้วสารของปัจเจกบุคคลนั้นเกิดความเปลี่ยนแปลง (Severin and Tankard, 2001, p. 373)

หลากหลายปรากฏการณ์ของการกำหนดวาระสารที่มีจุดเริ่มต้นจากเว็บบอร์ดคาเฟ่ ในPANTIP.COM และกลายเป็นประเด็นสำคัญทางสังคมที่หลายคนพูดถึง ยกตัวอย่างเช่น กรณีภาพยนตร์เรื่องโหมโรง ซึ่งถือเป็นภาพยนตร์ไทยเรื่องแรกในประวัติศาสตร์ที่ใช้เว็บไซต์เป็นสื่อหลักในการสร้างกระแสให้ถูกกล่าวถึงไปทั่ว โดยเริ่มต้นจากเว็บบอร์ดไปสู่การพูดคุยแบบปากต่อปาก และกลายเป็นประเด็นที่รายการสนทนาข่าวทางโทรทัศน์ให้ความสนใจนำไปเสนอต่อยังผู้ชมในที่สุด

โดยเมื่อทำการค้นหากระทู้ที่มีคำว่า "โหมโรง" ในเว็บบอร์ดคาเฟ่ พบว่ามีจำนวนกระทู้ปรากฏขึ้นถึง 400 กระทู้ (ซึ่งที่จริงแล้วมีจำนวนมากกว่านี้แต่ระบบของ PANTIP.COM ตัดมาเพียง 400 กระทู้) และจากการสำรวจกระทู้ทั้งหมด พบว่าในหลายกระทู้ได้มีผู้มีชื่อเสียงหลายคนเข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงความเห็นและนำเรื่องราวในกระทู้ไปเผยแพร่ต่อ ยกตัวอย่างเช่น กนก รัตน์วงศ์สกุล ผู้จัดรายการข่าวแห่งเครือเนชั่น ซึ่งใช้ชื่อและนามสกุลจริงในการตอบกระทู้ แต่ที่น่าสนใจที่สุดคือผู้ที่ใช้นามแฝงว่า "Cinephile" ซึ่งร่วมตั้งและตอบกระทู้ใน PANTIP.COM ห้องเฉลิมไทยมานานนับปี โดยถ้าป้อนคีย์เวิร์ด (Keyword) คำว่า "Cinephile" แล้วกด "Search" ผลคือพบชื่อท่านอยู่ถึง 55 กระทู้ ซึ่ง "Cinephile" ผู้นี้คือ หม่อมเจ้าชาตรีเฉลิม ยุคล ผู้อำนวยการผลิต (Executive Producer) ของภาพยนตร์เรื่องนี้ ตัวอย่างกระทู้ที่ "Cinephile" ได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นมีดังต่อไปนี้ ("โหมโรง กรณีศึกษา internet marketing ไทย," ออนไลน์, 2547)

เฮ้ได้แล้วครับเหล่าน้าม๊า

รายได้รวมวันนี้โหมโรงมาเป็นที่หนึ่งครับ วันนี้ได้สองเท่าของเมื่อวาน ทั้ง ๆ ที่น่าจะเป็นวันที่เลวที่สุดของอาทิตย์ เพราะแรงจากพวกเราแท้ ๆ เลยครับ ขอขอบคุณแทนคุณอิฐ (อิทธิสุนทร) อาทิตย์นี้น่าจะมีรอบเพิ่มอีกเท่าตัวจัวร์ (จากคุณ : Cinephile เมื่อวันที่ 20 ก.พ. 47 เวลา 01:15:16 น.)

โหมโรงรอบท่านทูต

หลายคนมาขอจับมือแสดงความยินดีกับผมซึ่งผมก็ต้องบอกว่าผมไม่ใช่คนทำ เพียงแต่มีส่วนแค่เล็กน้อยเท่านั้น ผู้ที่สร้างให้มันเกิดขึ้นได้คือคุณอิทธิสุนทรที่ยิน จ้อง ๆ อยู่โน่น มันเป็นคีนของคุณอิทธิสุนทรจริง ๆ เลยครับ สมควรแล้วที่พวกเราปลื้มกับเขา หลังจากทีลงแรงลงสมองเป็นปีกว่าที่จะกลั่นทำหนังที่ผมเชื่อว่าจะเป็นหนัง Classic อีกเรื่องของเราเทียบเท่ากับแผลเก่าของคุณเชิด ทรงศรี เลยทีเดียว

คงจะหมดมรสุมเสียทีนะครับคุณอิฐ หลังจากโดนเยาะเย้ยถากถางในตอนต้นว่า เป็นหนังดีที่ไม่มีคนดู หนังที่จะคว้าไม่ถึงอาทิตย์ จะไม่มีใครกล้าจ้างคุณอีก คุณทำให้เห็นแล้วครับ (จากคุณ : Cinephile เมื่อวันที่ 20 ก.พ. 47 เวลา 12:41:14 น.)

อีกกรณีตัวอย่างที่สอดคล้องกับการกำหนดวาระสารใน PANTIP.COM ก็คือกรณี เหตุการณ์คลื่นยักษ์สึนามิซัดถล่ม 6 จังหวัดในพื้นที่ภาคใต้ของประเทศไทยในช่วงเช้าของ วันอาทิตย์ที่ 26 ธันวาคม 2547 ที่ผ่านมา ซึ่งภายในเว็บไซต์ PANTIP.COM จะมีการโพสต์กระทู้ สอบถามและแจ้งข่าวเกี่ยวกับเหตุการณ์ดังกล่าวเป็นจำนวนมาก ทั้งในเว็บบอร์ดโต๊ะราชดำเนิน และในโต๊ะบลู แพลเน็ต สำหรับข้อมูลนั้นก็มาจากหลายแหล่ง ทั้งจากผู้ที่มีเพื่อนฝูงและญาติที่ น้องที่ประสบเหตุโดยตรง รวมไปถึงมีการดึงรายงานข่าวจากเว็บไซต์ต่างประเทศแล้วนำมาโพสต์ ต่อลงในเว็บบอร์ด บรรดานักท่องอินเทอร์เน็ตชาวไทยทั้งที่อยู่ในเมืองไทยและต่างประเทศ หาก แวะเข้ามาที่ PANTIP.COM ก็จะมีโอกาสได้รับรู้ข้อมูลและข่าวคราวที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องใน หลากหลายแง่มุมด้วยกัน ไม่ว่าจะเป็นการรายงานเหตุการณ์ การขอความช่วยเหลือในการตามหา ญาติพี่น้อง เพื่อนฝูงที่เดินทางไปท่องเที่ยวหรืออยู่อาศัยในบริเวณพื้นที่ดังกล่าว บ้างก็รวบรวม แหล่งตรวจสอบรายชื่อผู้เสียชีวิตและบาดเจ็บที่ปรากฏในเว็บไซต์อื่น ๆ เช่น เว็บไซต์ของกรมป้องกัน และบรรเทาสาธารณภัย เว็บไซต์ของหน่วยกู้ชีพนเรนทร รวมทั้งเว็บไซต์ของโรงพยาบาลวชิระภูเก็ต เป็นต้น (“ไต้วิปโยค บนโลกออนไลน์ การแสดงพลังของชุมชนไซเบอร์,” 30 ธ.ค. 2547, น. 24)

การทำหน้าที่ของ PANTIP.COM ในกรณีภัยพิบัติสึนามิได้สะท้อนให้เห็นถึงความรวดเร็ว ในการติดต่อสื่อสารผ่านอินเทอร์เน็ต พลังในการประสานสังคมของชุมชนออนไลน์ ตลอดจน การกำหนดวาระสารในเว็บบอร์ดเมื่อเกิดเหตุการณ์สำคัญต่าง ๆ ขึ้นในบ้านเมือง ซึ่งการเคลื่อนไหว ดังกล่าวของ PANTIP.COM รวมทั้งเว็บไซต์อื่น ๆ มีขึ้นตั้งแต่ช่วงสายของวันเกิดเหตุ ก่อนที่สื่อโทรทัศน์ จะได้ทำหน้าที่ของตนเองอย่างจริงจัง ดังนั้นจึงไม่น่าแปลกใจที่ในกระดานข่าวของเว็บไซต์ต่าง ๆ จะปรากฏกระทู้ต่อว่าการทำงานของสื่อโทรทัศน์อย่างมากมาย

จากตัวอย่างที่ได้กล่าวถึงข้างต้น นำมาสู่คำถามที่ว่ากระบวนการกำหนดวาระสาร ในเว็บบอร์ดนั้นมีกระบวนการและความเป็นมาอย่างไร มีเนื้อหา ปริมาณ ตลอดจนรูปแบบใน การนำเสนอเป็นอย่างไร และการกำหนดวาระสารดังกล่าวนี้ มีความสัมพันธ์กับการกำหนดวาระสาร ของสื่อกระแสหลักหรือไม่ โดยในงานวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้เลือกชุมชนออนไลน์ PANTIP.COM ใน ส่วนกระทู้แนะนำของเว็บบอร์ดโต๊ะเฉลิมไทยและโต๊ะราชดำเนินมาเป็นตัวอย่างในการศึกษา เนื่องจาก เว็บบอร์ดโต๊ะเฉลิมไทยและโต๊ะราชดำเนินเป็น 2 ใน 20 เว็บบอร์ดที่ได้รับความนิยมอย่างสูงจาก สมาชิกผู้ใช้งาน อีกทั้งมีปริมาณกระทู้ตั้งและกระทู้ตอบในแต่ละวันเป็นจำนวนมาก นอกจากนี้ยังมี

การปรับเปลี่ยนหมุนเวียนกระทู้แนะนำอย่างสม่ำเสมอ และประการสำคัญก็คือ บ่อยครั้งที่ประเด็นอภิปรายผ่านกระทู้ในเว็บบอร์ดทั้ง 2 ทัศนะนี้ได้พัฒนาไปเป็นประเด็นที่อยู่ในความสนใจของสังคม รวมทั้งสื่อมวลชนกระแสหลัก จะเห็นได้ว่าหลากหลายปรากฏการณ์ทางสังคม ก็มีจุดเริ่มต้นมาจากการแสดงความคิดเห็นผ่านกระทู้ในเว็บบอร์ดของชุมชนออนไลน์ PANTIP.COM แห่งนี้เอง

ปัญหาคำวิจัย

1. การกำหนดวาระสาร (Agenda-Setting) ในเว็บบอร์ดใต้เฉลิมไทยและใต้ราชดำเนิน มีกระบวนการและความเป็นมาอย่างไร มีอิทธิพลในการกำหนดประเด็นให้กับสื่อมวลชนและสังคมไทยหรือไม่ อย่างไร
2. กระทู้แนะนำในเว็บบอร์ดใต้เฉลิมไทยและใต้ราชดำเนินมีปริมาณในการนำเสนอเป็นอย่างไร
3. กระทู้แนะนำในเว็บบอร์ดใต้เฉลิมไทยและใต้ราชดำเนินมีเนื้อหาประเภทใดบ้าง
4. กระทู้แนะนำในเว็บบอร์ดใต้เฉลิมไทยและใต้ราชดำเนินมีรูปแบบการสื่อสารอย่างไร
5. กระทู้แนะนำในเว็บบอร์ดใต้เฉลิมไทยและใต้ราชดำเนิน (Public Agenda) มีความสัมพันธ์กับข่าวหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์ไทยรายวันหรือไม่ (Media Agenda) หรือไม่ อย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อทราบถึงกระบวนการ ความเป็นมา ตลอดจนอิทธิพลของการกำหนดวาระสารในเว็บบอร์ดใต้เฉลิมไทยและใต้ราชดำเนินที่มีต่อการกำหนดประเด็นให้กับสื่อมวลชนและสังคมไทย
2. เพื่อทราบถึงปริมาณในการนำเสนอของกระทู้แนะนำในเว็บบอร์ดใต้เฉลิมไทยและใต้ราชดำเนิน
3. เพื่อทราบถึงประเภทเนื้อหาของกระทู้แนะนำในเว็บบอร์ดใต้เฉลิมไทยและใต้ราชดำเนิน
4. เพื่อทราบถึงรูปแบบการสื่อสารของกระทู้แนะนำในเว็บบอร์ดใต้เฉลิมไทยและใต้ราชดำเนิน
5. เพื่อทราบถึงความสัมพันธ์ระหว่างกระทู้แนะนำในเว็บบอร์ดใต้เฉลิมไทยและใต้ราชดำเนิน (Public Agenda) กับข่าวหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์ไทยรายวัน (Media Agenda)

ข้อตกลงเบื้องต้น

การวิจัยเรื่อง “การกำหนดวาระสารในชุมชนออนไลน์ www.pantip.com กรณีศึกษา โต๊ะเฉลิมไทยและโต๊ะราชดำเนิน” ในครั้งนี้ ได้นำเอาทฤษฎีการกำหนดวาระสาร (Agenda-Setting) มาใช้เป็นแนวทางในการศึกษาวิเคราะห์ อย่างไรก็ตามจากการวิจัยที่ผ่านมา ทฤษฎีการกำหนดวาระสารมักจะถูกนำมาใช้เป็นกรอบในการศึกษาสื่อดั้งเดิม (Traditional Media) แต่สำหรับงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำทฤษฎีการกำหนดวาระสารมาเป็นกรอบในการศึกษาวิเคราะห์สื่อรูปแบบใหม่ (New Media) อย่างเว็บบอร์ด (Web Board) บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต โดยมีมุ่งศึกษาถึง “กระทู้แนะนำ” ของเว็บบอร์ดคาเฟ่ในโต๊ะเฉลิมไทยและโต๊ะราชดำเนิน ซึ่ง “กระทู้แนะนำ” ก็คือปรากฏการณ์ของการกำหนดวาระสารรูปแบบหนึ่ง โดยเกิดจากการที่สมาชิกในเว็บบอร์ดได้พิจารณาให้ความสำคัญกับกระทู้ตั้งในกระทู้ใดกระทู้หนึ่ง (จากกระทู้ตั้งจำนวนมากมาย) แล้วกดปุ่ม โหวต (Vote) ให้คะแนน ซึ่งการกดโหวตก็เปรียบเสมือนการเลือกสรร (Set) ให้ความสำคัญกับกระทู้ตั้งบางกระทู้เป็นพิเศษ และเมื่อกระทู้ตั้งใดได้รับคะแนนมากที่สุดใน 3 อันดับแรก กระทู้ตั้งนั้น ๆ ก็จะเปลี่ยนสถานะไปเป็น “กระทู้แนะนำ” ที่มีคุณค่าควรแก่การได้รับความสนใจจากผู้ใช้งานเว็บบอร์ดคนอื่น ๆ ให้คลิก (Click) เข้าไปอ่านรายละเอียดภายในกระทู้ดังกล่าวต่อไป

กระบวนการของการกำหนดวาระสารในเว็บบอร์ดโต๊ะเฉลิมไทยและโต๊ะราชดำเนิน ดังที่ได้กล่าวไปข้างต้น มีความสอดคล้องกับการกำหนดวาระสารในสื่อดั้งเดิมอย่างหนังสือพิมพ์รายวันอยู่ไม่น้อย อย่างไรก็ตามสิ่งที่แตกต่างกันก็คือจำนวนของผู้กำหนดวาระสาร โดยในกรณีของเว็บบอร์ด การกำหนดวาระสารจะขึ้นอยู่กับดุลพินิจของคนจำนวนมาก ในขณะที่หนังสือพิมพ์รายวัน บทบาทดังกล่าวจะขึ้นอยู่กับบรรณาธิการข่าวซึ่งทำหน้าที่ในการพิจารณาคัดเลือกข่าวสาร และเมื่อบรรณาธิการข่าวเห็นว่าข่าวสารประเด็นใดมีความสำคัญ สมควรนำเสนอต่อไปยังสาธารณชนแล้ว ประเด็นดังกล่าวก็จะถูกนำเสนอขึ้นในหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์รายวัน ซึ่งสาธารณชนเองก็จะตระหนักได้ว่าข่าวสารใดก็ตามที่ถูกนำเสนอในหน้าแรกนั้น ย่อมเป็นข่าวสารที่ตนควรให้ความสำคัญมากที่สุด ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้ “ข่าวหน้าหนึ่ง” ในหนังสือพิมพ์ไทยรายวันจึงมีความสำคัญเท่าเทียมกับ “กระทู้แนะนำ” ในเว็บบอร์ดโต๊ะเฉลิมไทยและโต๊ะราชดำเนิน

ทฤษฎีการกำหนดวาระสารมักจะถูกนำมาใช้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสื่อหนังสือพิมพ์ ในประเด็นของพื้นที่ ความถี่ ตลอดจนระยะเวลาในการนำเสนอของข่าวสารประเภทต่าง ๆ ที่ปรากฏในหน้าหนังสือพิมพ์ ซึ่งปัจจัยที่ได้กล่าวมาข้างต้นมีความสำคัญอย่างยิ่งในการส่งเสริมบทบาทของการกำหนดวาระสาร แต่สำหรับการวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาสื่อรูปแบบใหม่อย่างเว็บบอร์ด

การกำหนดวาระสาร แต่สำหรับการวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาสื่อรูปแบบใหม่อย่างเว็บบอร์ด ซึ่งไม่สามารถวัดปริมาณของพื้นที่ในการนำเสนอออกมาเป็นตัวเลขได้ ทั้งนี้เนื่องจากพื้นที่การนำเสนอของกระดานแนะนำในเว็บบอร์ดโต๊ะเฉลิมไทยและโต๊ะราชดำเนินมีลักษณะตายตัวอยู่แล้ว กล่าวคือมีการนำเสนอจำนวน 3 กระดานต่อวันในตำแหน่งบนสุดของกระดานตั้งทั้งหมดในหน้าแรกของเว็บบอร์ดแต่ละโต๊ะ นอกจากนี้ยังปรากฏสัญลักษณ์รูป เพื่อแสดงให้เห็นให้ผู้ใช้งานเว็บบอร์ดเห็นว่ากระดานดังกล่าวเป็นกระดานแนะนำโดยสมาชิก และมีความแตกต่างจากกระดานตั้งอื่น ๆ ในหน้าเดียวกัน ดังนั้นผู้วิจัยจึงทำการศึกษาเฉพาะประเด็นของปริมาณในการนำเสนอกระดานแนะนำในแต่ละประเภทเท่านั้น

ขอบเขตการวิจัย

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลในเว็บบอร์ด จะทำการเก็บรวบรวมข้อมูลเฉพาะกระดานแนะนำจากสมาชิกในเว็บบอร์ดโต๊ะเฉลิมไทยและโต๊ะราชดำเนินเท่านั้น ซึ่งเว็บบอร์ดแต่ละโต๊ะจะนำเสนอกระดานแนะนำทั้งหมด 3 กระดานต่อวัน ผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนกันไปตามแต่ที่สมาชิกจะกดโหวตให้คะแนน ทั้งนี้การเก็บรวบรวมกระดานจะเริ่มขึ้นในวันที่ 15 มิถุนายน และสิ้นสุดลงในวันที่ 15 ธันวาคม 2548 รวมระยะเวลาในการเก็บข้อมูลทั้งสิ้น 6 เดือน
2. การเก็บรวบรวมข้อมูลในหนังสือพิมพ์ไทยรายวัน จะทำการเก็บรวบรวมข้อมูลเฉพาะข่าวในหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์รายวันประเภทประชาชน 2 ฉบับ คือ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ และหนังสือพิมพ์เดลินิวส์ โดยเริ่มทำการเก็บข้อมูลตั้งแต่วันที่ 15 มิถุนายน - 15 ธันวาคม 2548 รวมระยะเวลาในการเก็บข้อมูลทั้งสิ้น 6 เดือน

ข้อจำกัดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาเฉพาะกระดานแนะนำในเว็บบอร์ดโต๊ะเฉลิมไทยและโต๊ะราชดำเนินเท่านั้น แต่อย่างไรก็ดีกระดานแนะนำบางกระดานได้ถูกระงับการนำเสนอ เนื่องจากมีเนื้อหาที่ขัดต่อกฎกติกาสังคมทาง PANTIP.COM ได้กำหนดไว้ในเบื้องต้น ดังนั้นผู้วิจัยจึงไม่สามารถเก็บตัวอย่างของกระดานแนะนำได้ครบถ้วนทุกกระดาน

นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย

การกำหนดวาระสาร (Agenda Setting) หมายถึง กระบวนการที่ได้รับการเลือก (Set) จากสมาชิกเว็บบอร์ดไต้ะเฉลิมไทยและไต้ะราชดำเนินให้เป็น “กระทุ้แนะนำโดยสมาชิก” ซึ่งการเลือกตั้งกล่าว เกิดจากจำนวนการกดโหวต (Vote) ให้คะแนนจากสมาชิกผู้ใช้งาน โดยกระทุ้ตั้งที่มีคะแนนมากที่สุดใน 3 อันดับแรก จะเปลี่ยนสถานะจากกระทุ้ตั้งทั่วไปมาเป็นกระทุ้แนะนำโดยสมาชิก และจะถูกเลื่อนขึ้นมาอยู่ในตำแหน่งบนสุดของกระทุ้ตั้งทั้งหมดในหน้าแรกของเว็บบอร์ดไต้ะเฉลิมไทยและไต้ะราชดำเนิน อย่างไรก็ตามการกำหนดวาระกระทุ้ในตำแหน่งบนสุด รวมไปถึงสัญลักษณ์รูป ซึ่งแสดงถึงสถานะการเป็นกระทุ้แนะนำโดยสมาชิก ส่งผลให้กระทุ้แนะนำสามารถสร้างความสนใจกับสมาชิกเว็บบอร์ดให้เข้ามาอ่านและร่วมแสดงความคิดเห็นต่อกระทุ้ได้เป็นอย่างดี โดยในหน้าแรกของเว็บบอร์ดแต่ละไต้ะจะประกอบด้วยกระทุ้แนะนำจำนวนทั้งสิ้น 3 กระทุ้ผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนกันไปในแต่ละวัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับกรกดโหวตให้คะแนนของสมาชิกในเว็บบอร์ดไต้ะนั้น ๆ

นอกจากนี้การกำหนดวาระสารยังหมายถึงข่าวหน้าหนึ่งในหนังสือพิมพ์ไทยรายวันทั้งในรูปของพาดหัวข่าว ภาพข่าว เนื้อหาข่าว ตลอดจนสัญลักษณ์ข่าว ซึ่งเป็นข่าวสารที่ได้รับการคัดเลือก (Set) จากบรรณาธิการข่าวแล้วว่ามีความสำคัญมากเพียงพอที่จะนำเสนอต่อไปยังประชาชน

อินเทอร์เน็ต (Internet) หมายถึง ระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์สากลขนาดใหญ่ที่เชื่อมโยงผู้ใช้เครือข่ายคอมพิวเตอร์จากทั่วโลกเข้าไว้ด้วยกัน รวมทั้งยังเป็นแหล่งที่รวบรวมข้อมูลข่าวสารในปริมาณมหาศาล

ชุมชนออนไลน์ หรือ ชุมชนเสมือน (Online Community/Virtual Community) หมายถึง เว็บไซต์ PANTIP.COM ซึ่งมีลักษณะของชุมชนที่ไม่ได้รวมกลุ่มกันทางลักษณะกายภาพ แต่เป็นการรวมกลุ่มกันทางความคิด โดยใช้คอมพิวเตอร์เป็นสื่อกลางเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร ปัจจุบัน PANTIP.COM เป็นชุมชนออนไลน์ขนาดใหญ่ของประเทศไทยซึ่งได้รับความนิยมอย่างสูงทั้งจากคนไทยในประเทศและต่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนของเว็บบอร์ดคาเฟ่ (Café) ซึ่งมีการจัดแบ่งพื้นที่ออกเป็น “ไต้ะ” ทั้งหมด 20 ไต้ะตามลักษณะความสนใจของสมาชิก ทั้งนี้เพื่อให้สมาชิกที่ความสนใจในเรื่องเดียวกัน ได้พบปะ พูดคุย แลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างเสรี

เว็บบอร์ด (Web Board) หมายถึง กระดานเสวนาหรือกระดานข่าวในเว็บไซต์ PANTIP.COM ซึ่งเปรียบเสมือนเวทีสาธารณะในการอภิปราย แลกเปลี่ยนความคิดเห็นในประเด็นต่าง ๆ โดยผู้ใช้งานเว็บบอร์ดสามารถเปิดประเด็นหรือแสดงความคิดเห็นของตนในรูปแบบของ

“กระทู้ตั้ง” เพื่อให้ผู้ใช้งานคนอื่น ๆ ได้แสดงความคิดเห็นตอบกลับ อนึ่ง ผู้ใช้งานเว็บบอร์ดสามารถแสดงบทบาทเป็นได้ทั้ง “ผู้ตั้ง” และ “ผู้ตอบ” กระทู้

กระทู้แนะนำ หรือ กระทู้แนะนำโดยสมาชิก หมายถึง กระทู้ตั้งที่ได้รับความนิยมจากสมาชิกเว็บบอร์ดโต๊ะเฉลิมไทยและโต๊ะราชดำเนิน โดยกระทู้ตั้งที่ได้รับความนิยมและถูกกดโหวต (Vote) ให้คะแนนมากที่สุดใน 3 อันดับแรก จะเปลี่ยนสถานะจากกระทู้ตั้งทั่วไปมาเป็นกระทู้แนะนำโดยสมาชิก และจะถูกเลื่อนขึ้นมาอยู่ในตำแหน่งบนสุดของกระทู้ตั้งทั้งหมดในหน้าแรกของเว็บบอร์ดโต๊ะเฉลิมไทยและโต๊ะราชดำเนิน

กระทู้ตั้ง หมายถึง กระทู้ที่เขียนขึ้นเพื่อเปิดประเด็น หรือตั้งหัวข้อในการอภิปรายผ่านทางเว็บบอร์ด

กระทู้ตอบ หมายถึง กระทู้ที่เขียนขึ้นเพื่อเป็นการตอบกลับในประเด็นที่กระทู้ตั้งได้เสนอไว้

ข่าวหน้าหนึ่ง หมายถึง ข่าวสารทั้งในรูปของภาพข่าว พาดหัวข่าว เนื้อหาข่าว ตลอดจนสติ๊กเกอร์ที่ถูกนำมาตีพิมพ์ในหน้าแรกของหนังสือพิมพ์ไทยรายวัน เพื่อรายงานให้ผู้อ่านทราบว่าวันนี้มีเหตุการณ์เกิดอะไรขึ้นบ้าง ซึ่งลักษณะดังกล่าวจะเป็นการสรุปสาระสำคัญอย่างคร่าว ๆ เพื่อให้ผู้อ่านได้พิจารณาเลือกอ่านรายละเอียดข่าวที่ตนสนใจในหน้าต่อ ๆ ไป

ประเภทเนื้อหา หมายถึง การจำแนกเนื้อหาในเว็บบอร์ดโต๊ะเฉลิมไทยและโต๊ะราชดำเนิน ออกเป็นประเภทหรือหมวดหมู่ โดยพิจารณาจากกลุ่มย่อยตามที่เว็บบอร์ดแต่ละโต๊ะได้กำหนดไว้ ประกอบกับการสังเกตเนื้อหาของกระทู้แนะนำด้วยตัวผู้วิจัยเอง ซึ่งผู้วิจัยพบว่าเนื้อหาของกระทู้แนะนำทั้งในเว็บบอร์ดโต๊ะเฉลิมไทยและโต๊ะราชดำเนินนั้น มีความหลากหลายมากกว่ากลุ่มย่อยตามที่เว็บบอร์ดทั้ง 2 โต๊ะได้กำหนดไว้ในเบื้องต้น ดังนั้นผู้วิจัยจึงทำการจำแนกประเภทของเนื้อหาขึ้นมาใหม่เพื่อให้มีความครอบคลุมมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้ผู้วิจัยได้จำแนกเนื้อหาของเว็บบอร์ดโต๊ะเฉลิมไทยออกเป็น 13 ประเภท อาทิ เนื้อหาเกี่ยวกับสถาบันพระมหากษัตริย์และราชวงศ์ บุคคลสาธารณะ ดาราและนักร้อง ข่าวสาร เหตุการณ์ปัจจุบันและสถานการณ์ต่าง ๆ สื่อวิทยุ-โทรทัศน์ วงการโฆษณา และศิลปวัฒนธรรม เป็นต้น ส่วนโต๊ะราชดำเนิน ผู้วิจัยได้จำแนกเนื้อหาออกเป็น 8 ประเภท ยกตัวอย่างเช่น เนื้อหาเกี่ยวกับการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และกฎหมาย เป็นต้น

ความสัมพันธ์ ระหว่างกระทู้แนะนำในเว็บบอร์ดโต๊ะเฉลิมไทยและโต๊ะราชดำเนิน (Public Agenda) กับข่าวหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์ไทยรายวัน (Media Agenda) หมายถึง การเปรียบเทียบเนื้อหาระหว่างกระทู้แนะนำในเว็บบอร์ดโต๊ะเฉลิมไทยและโต๊ะราชดำเนิน กับข่าวหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์ไทยรายวันว่า มีความ “เหมือน” หรือ “แตกต่าง” กัน โดยทำการพิจารณาเปรียบเทียบความสัมพันธ์ดังกล่าวตามรูปแบบการนำเสนอ ซึ่งประกอบด้วยภาพข่าว พาดหัวข่าว เนื้อหาข่าว และสติ๊กเกอร์

ปริมาณในการนำเสนอ หมายถึง ความถี่หรือความบ่อยครั้งในการนำเสนอกระทู้แนะนำแต่ละประเภทในเว็บบอร์ดเดอะเวิลด์ไทยและเดอะราชดำเนิน ซึ่งความถี่ในการนำเสนอจะเป็นตัวสะท้อนความนิยมของกระทู้แต่ละประเภทได้เป็นอย่างดี

รูปแบบในการสื่อสาร หมายถึง รูปแบบของการสื่อสารซึ่งปรากฏอยู่ในเนื้อหาของกระทู้แนะนำ โดยผู้วิจัยได้นำแนวคิดเรื่อง “การสื่อสารเพื่อนำไปสู่ความเข้าใจ” (Communication Action) ของ ฮาเบอร์มาส (Jürgen Habermas) นักวิชาการชาวเยอรมันในกลุ่มทฤษฎีวิพากษ์ (Critical Theory) สำนักแฟรงค์เฟิร์ต (The Frankfurt School) มาเป็นแนวทางในการศึกษาวิเคราะห์ โดยฮาเบอร์มาสได้จำแนก Communication Action ที่ผู้ส่งสารสามารถทำให้ผู้รับสารมีปฏิกิริยาเกิดขึ้นใน 3 ลักษณะ ดังต่อไปนี้ (1) การสื่อสารเพื่อบอกกล่าว (Cognitive Communication) เป็นการสื่อสารที่ผู้ส่งสารจะมีบทบาทในการเป็นผู้เสนอข้อมูลข่าวสารที่เป็นความจริง (Truth) ในระดับภาวะวิสัย ไม่เอาตนเองเข้าไปเกี่ยวข้อง โดยมุ่งหวังให้ผู้รับสารเกิดความเข้าใจ (2) การสื่อสารเพื่อการมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกัน (Interactive Communication) เป็นการสื่อสารที่ผู้ส่งสารคาดหวังปฏิกิริยาตอบกลับจากผู้รับสาร เพื่อนำไปสู่การสร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน (3) การสื่อสารเพื่อแสดงอารมณ์ ความรู้สึก (Expressive Communication) เป็นการสื่อสารที่ผู้ส่งสารตั้งใจหรือพยายามแสดงอารมณ์ ความรู้สึกภายในของตนออกมาให้ผู้รับสารได้รับรู้ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อโน้มน้าวใจผู้รับสารให้เข้ามาอยู่โลกเดียวกับตน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. สะท้อนให้เห็นถึงบทบาทของเว็บบอร์ดในการชี้นำประเด็นให้กับสื่อมวลชนและสังคมไทย
2. ทราบถึงความเป็นมา ปริมาณ ประเภทเนื้อหา ตลอดจนรูปแบบในการสื่อสารของกระทู้แนะนำ ซึ่งนำเสนอผ่านทางเว็บบอร์ดบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต
3. ทราบถึงลักษณะของความสัมพันธ์ระหว่างกระทู้แนะนำในเว็บบอร์ด (Public Agenda) กับข่าวหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์ไทยรายวัน (Media Agenda)
4. การวิจัยในครั้งนี้จะนำมาซึ่งข้อมูลอันเป็นประโยชน์เพื่อเป็นแนวทางสำหรับผู้สนใจศึกษาการกำหนดวาระสารในสื่อรูปแบบใหม่ (New Media) ประเภทอื่นต่อไป